

Türkiye'nin Manevi Başkenti, Şehitler Diyarı, Barışın Kenti

ÇANAKKALE

TARİH ÖNCESİ DÖNEMLERDE ÇANAKKALE

Asya ile Avrupa kıtaları arasında bir köprü konumundaki Çanakkale, insanlığın yerleşik hayata geçtiği dönemden, tarihi çağların başlangıcına kadar, önemli kültürlere ev sahipliği yapmıştır. Binyıllar boyunca farklı toplumların egemenliğinde kalmış olması, mimarisinde ve günlük yaşamda oluşturduğu çok renkli mirasın farklı izlerini göstermektedir.

Neolitik Dönem (Yeni Taş Çağı), Kalolitik Dönem (Bakır Çağı), Tunç Çağı, Demir Çağı, Çanakkale’de Koloni Şehirleri, Lidya Hakimiyeti, Pers Hakimiyeti, Hellenistik Dönemlerine tanıklık etmiştir.

Roma Dönemi

Çanakkale Bölgesi Bergama Kralı III. Attalos’un krallığını M.Ö.133 yılında bir vasiyetname ile Roma İmparatorluğu’na bırakması üzerine Roma eyalet sistemi içerisine alınmış ve Asia

eyaletine bağlanmıştır.

Roma İmparatorluğunun 395 yılında ikiye ayrılmasından sonra Çanakkale bölgesi Doğu Roma İmparatorluğu’nun hakimiyeti altında yönetilmiştir. İmparator Justinian, Sestos’da boğazın geçişini kontrol altında tutmak için bir kale inşa ettirmiştir.

Çanakkale’de Türk Hakimiyeti

Bölgede Türklerin görünmesi Doğu Roma imparatorluğu dönemine rastlamaktadır. 14. yüzyıl başlarında Anadolu Selçuklu Devleti yıkılınca Ege kıyılarına kadar uzanmışlar ve Çanakkale yöresine de yerleşmeye başlamışlardır. Türklerin bölgede askeri güç olarak tekrar görülmesi 1095’de Çaka beyin Nara Burnu önlerine kadar ilerlemesi ile başlamıştır. 1097’de haçlıların İznik’i alması ile Anadolu içlerine çekilen Anadolu Selçukluları, haçlıların çekilmesinden sonra üst üste akınlar düzenleyerek kaybettikleri yerleri geri alarak, Çanakkale yöresine kadar ilerlemişlerdir. Beylikler

döneminde de Karesi Beyliği sınırlarını Çanakkale’ye doğru genişletmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi

Çanakkale boğazında Türk hakimiyeti Osmanlılar zamanında oluşmuştur. 1345’te Karesi Beyliği topraklarının büyük bölümünü Osmanlılar kendi topraklarına kattılsa da Çanakkale Boğazı üzerindeki hakimiyeti 1354 yılında Süleyman Paşanın Gelibolu Kalesi’ni fethi ile gerçekleştirmiştir. Ardından da 1356’da Gelibolu’dan sonra Tekirdağ’a kadar Rumeli kıyıları fethedilmiştir. I. Murad döneminde Anadolu kıyılarının tamamı Osmanlı hakimiyetine geçmiş, fakat Boğaz’ın tamamen kontrolü Fatih Sultan Mehmed’in İstanbul’u fethinden sonra, Boğaz’ın en dar yerine 1462’de inşa ettirdiği kalelerden sonra gerçekleşmiştir. Boğaz bundan sonra, hem İstanbul’un savunmasını üstlenmiş hem de Karadeniz –Akdeniz geçişi ile ilgili hakimiyet planlarının kilidini teşkil ederek sürekli askeri önemini korumuştur.

DUR YOLCU

Dur yolcu, bilmeden gelip bastığın,
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın,
Bir vatan kalbinin attığı yerdir!.

Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda,
Gördüğün bu tümsek Anadolu'nda
İstiklal uğrunda, namus yolunda,
Can veren Mehmed'in yattığı yerdir!

Bu tümsek, koparken büyük zelzele,
Son vatan parçası geçerken ele,
Mehmed'in düşmanı boğduğu sele,
Mübarek kanını kattığı yerdir!...

Düşün ki haşrolan kan, kemik, etin
Yaptığı bu tümsek, amansız, çetin,
Bir harbin sonunda bütün milletin,
Hürriyet zevkini tattığı yerdir!...

NECMETTİN HALİL ONAN

ÇANAKKALE SAVAŞLARI

Gelibolu Tarihi Alanı

Gelibolu Yarımadasının uç kısmında, Morto Koyu gerisinde yükselen Hisarlık Tepe üzerindedir. Çanakkale Savaşlarında şehit olanların hatırasına inşa edilmiştir. Temeli 19 Nisan 1954 tarihinde atılmış ve 21 Ağustos 1960 tarihinde ziyarete açılmıştır. Ana kaidenin ayaklarındaki rölyefler 2002 yılında tamamlanmış, 2004 yılında tören alanı ve sembolik şehitlikte değişiklikler yapılmıştır. 2005 yılında restorasyondan geçen anıt, 2007 yılında bulunduğu alana yeni şehitlik inşa edilmesiyle son şeklini almıştır.

Yüksekliği 41.70 m olan abide, 625 metre karelik bir alanda dört ayak üzerinde yükselmektedir. Uzaktan bakıldığında Mehmetçiğin “M” harfi şeklinde gözükmektedir. Abidenin tavanına mozaikten bir Türk Bayrağı işlenmiştir. Abidenin girişinin sol tarafında ise 1992 yılında yaptırılan sembolik şehitlik, yurdumuzun her köşesinden Çanakkale’ye koşarak en kıymetli varlıkları olan canlarını veren şehitlerimiz için yaptırılmıştır.

Şehitliğin giriş kapısının hemen sağda Mustafa Kemal’in 1934 yılında yabancı askerlere hitaben yazdığı ve zamanın İçişleri Bakanı Şükrü Kaya tarafından Anzak Günü’nde okunan sözleri yer almaktadır:

“Uzak diyarlardan evlatlarını harbe gönderen analar! Gözyaşlarınızı dindiriniz. Evlatlarınız bizim bağrımızdadır. Huzur içindedirler ve huzur içinde rahat uyuyacaklardır. Onlar, bu toprakta canlarını verdikten sonra artık bizim evlatlarımız olmuşlardır.”

Kilitbahir Kalesi ve Sarı Kule Müzesi

Kilitbahir yerleşim alanına doğru devam ettiğimizde, sağda Değirmen Burnu Tabyası, sol taraftaki iskelenin yanında Yüzbaşı Tahir Bey Anıtı'nı görürüz. Sağ taraftaki tepelere doğru baktığımızda, 55 metre yüksekliğindeki "Mehmetçik Silueti"ni görürüz. Sağ taraftaki "Kaşıkçı Dede" mezarının yanından ilerleyerek, Kilitbahir Kalesi kapısından geçmiş oluruz. Aynı dönemde yapılmış olan Çimenlik Kalesi 1200 m. karşısındadır. Kanuni döneminde gözetleme amaçlı olarak yapılan "Sarı Kule"de, savaş eserleri sergilenmektedir.

Namazgah Tabyası

Sarı Kule'nin güneydoğusunda bu bölgenin en büyük tabyası görülmektedir. Abdülaziz tarafından yaptırılan tabyada yirmi altı bonet ve aralarında irili ufaklı onaltı top yatağından oluşmaktadır. Deniz savaşları ile ilgili belgesel film oynatılmakta, deniz savaşında batırılan gemilerin maketleri ile kazı sırasında çevrede bulunan savaş malzemeleri sergilenmektedir.

Seyit Onbaşı-Rumeli Mecidiye Şehitliği ve Mecidiye Tabyaları

Yolun sağ tarafında ilerlediğimizde, Rumeli Mecidiye Şehitliği ve Tabyaları karşımıza çıkar. 18 Mart günü yapılan müthiş bombalama sonucu hayatını kaybeden şehitlerimiz, hemen sol taraftaki Mecidiye Şehitliği'ne gömülmüşlerdir. Güneye doğru uzanan ikinci tabyada, Seyit Onbaşı ve Niğdeli Ali'nin gayretleriyle 276 kilogramlık mermiyi taşıdığı heykeli görürüz.

Havuzlar Şehitliği

Seyit Onbaşı heykelinden yaklaşık iki kilometre sonra çeşmelerden akan suların toplandığı Havuzlar Bölgesi'ne geliriz. Bu havuzlardan biri günümüze ulaşmıştır. 12 Haziran 1915 günü Kerevizdere Muharebeleri'nde şehit olan, iki subay ve sekiz askerin kemikleri, 1961 yılında bir dernek tarafından buraya gömülerek, altı metre yüksekliğinde bir anıt şehitlik düzenlemesi yapılmıştır.

Soğanlıdere Şehitliği

Kıyı boyunca 2 kilometre daha gittiğimizde, sol tarafta Karanfil Burnu'nu, sağ taraftaki yükselti üzerinde de Baykuş Bataryası'nı görürüz. Soğanlıdere Vadisi'ne girdiğimizde 7. Tümen Hastahanesi'nde tedavi edilirken şehit olan 600 askerimiz için yaptırılan Soğanlıdere Şehitliği'ni görürüz.

İlk Şehitler Anıtı

Fransız Mezarlığı'nın batısındaki "Kanlı Dere" üzerinden geçtiğimizde, sağ tarafımızda Skew Bridge Cemetery, yaklaşık bir kilometre kuzeyinde de Redoup Cemetery görülür. Geriye dönüp güneye doğru ilerlediğimizde Seddülbahir Köyü'ne geliriz. Burada Hatice Turhan Valide Sultan'ın yaptırdığı kaleyi görürüz .Bu kale 3 Kasım 1914 tarihinde bombalandığında kalenin cephaneliğinin havaya uçması sonunda verdiğimiz seksenaltı şehidin yattığı yeri görürüz.

Şahindere Şehitliği

Soğanlıdere Vadisi'nden tırmanarak, sağ tarafımızdaki Behramlı köyü yakınından geçip Şahindere Şehitliği'ne ulaşırız. 1969 vatan evladı için yapılan bu şehitlikte, gerçek, kefansız gömü yerleri mevcuttur.

Fransız Mezarlığı ve Anıtı

Mehmetçik Abidesi’nden deniz kıyısına indiğimizde, Fransızların karargah olarak kullandıkları “Morto Koyu”na, kuzey tarafta yapılan mezarlığa ve kuzey bölgesine 1930 yılında yapılan “Fransız Anıtı”na ulaşırız.

İngiliz Helles Anıtı

Seddülbahir Köyü’ndeki Savaş Eserleri Müzesi’ni gördükten sonra, güney-batıya doğru yöneldiğimizde, Gelibolu yarımadası’nın en ucundaki Gözcü Baba Tepesi’nde, İngilizlerin en anlamlı anıtlarından biri olan Helles Anıtı yükselir.

Avustralya Anıtı (Lone Pine)

Kanlı Sirt Kitabesi’nin yanından tırmandığımızda onbeş metre yüksekliğindeki Avustralya Anıtı ile karşılaşırız. Avustralya ve Yeni Zelanda askerleri için yapılan bu anıtta, her sene 25 Nisan günü, dini törenler ve kutlamalar yapılmaktadır.

Sargı Yeri (Zığındere) Şehitliği

“Son Ok Anıtı”nın yanından Zığındere Vadisi’ne ineriz. Buradaki en büyük açık hava hastanelerimizden biri olan sargı yeri, düşman uçaklarından atılan el bombaları ve gemilerden atılan mermilerle şehit edilen çok sayıda doktor askerimizin anısına düzenlenmiştir.

Nuri Yamut Anıtı

Sargı Yeri Şehitliği’nden güney-batıya doğru gittiğimizde Nuri Yamut Anıtı ile karşılaşırız. Zığındere Muharebelerinde ölen yaklaşık onbin vatan evladının anısına, 1943 yılında, Nuri Yamut Paşa tarafından yaptırılmıştır.

57. Piyade Alayı Şehitliği

Kuzey yönüne doğru ilerlediğimizde Mustafa Kemal'in 25 Nisan 1915 günü "Ben size taarruz emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum" komutu ile taarruz eden ve tamamına yakını şehit düşen 57. Alay'ımızın askerleri yatmaktadır.

Conkbayırı Mustafa Kemal Zafer Anıtı

Mustafa Kemal'in hücum emrini verdiği Conkbayırı'nda, elinde kılıcı ve boynunda dürbünüyle görkemli bir heykeli bulunmaktadır.

Mehmetçiğē Saygı Anıtı

Anzak Törenleri Kutlama Alanı

Arıburun Yarları'nın tam alt bölümünde Anzak Tören Alanı bulunmaktadır. Bu alanda her yıl 25 Nisan günü sabahı "Şafak Törenleri" düzenlenmektedir.

Kireçtepe Jandarma Şehitliği

Kuzeye doğru yolumuza devam ettiğimizde ulaştığımız Kireçtepe'de, Gelibolu Jandarma Komutanı Kadri Bey ve jandarma erlerinin gerçek mezarları bulunmaktadır.

Bigalı Köyü ve Atatürk'ün Müze Evi

Kireçtepe'den geriye dönerek, Büyük Anafartalar Köyü Sembolik Şehitliği'ne uğrarız. Kocadere Şehitliği'nden Bigalı Köyü'ne ulaşırız. Mustafa Kemal'in 19.Tümen Komutanı olarak, yaklaşık, bir hafta kaldığı ev "Atatürk Müze Evi" olarak ziyarete açıktır.

Avrupa ile Asya kıtalarını birbirinden ayıran ve kendi adıyla anılan boğazın kıyısında kurulan kent, Türkiye'nin kuzeybatısında, Trakya'da Gelibolu yarımadası, Anadolu'da Biga yarımadası toprakları üzerinde yer almaktadır. 60.2 kilometre kıyı uzunluğuna sahip, Anadolu'nun en batı noktası olan Bababurnu ile Türkiye'nin en batı noktası Gökçeada'daki İnce Burun, sınırları içindedir. Çanakkale'nin Anadolu toprakları, antik dönemde Troas olarak adlandırılan Biga Yarımadası'nı kapsamaktaydı. Kazdağı 1767 metre ile en yüksek dağıdır.

Çanakkale'nin merkez ilçe dışında 11 ilçesi: Ayvacık, Bayramiç, Biga, Bozcaada, Çan, Eceabat, Ezine, Gelibolu, Gökçeada, Lapseki ve Yenice'dir. Merkez İlçe'den sonra en büyük ilçesi Biga, en küçük ilçesi ise hiç köyü olmayan Bozcaada'dır.

Asya ile Avrupa kıtaları arasında bir köprü konumundaki Çanakkale, insanlığın yerleşik hayata geçtiği dönemden, tarihi çağların başlangıcına kadar, önemli kültürlerle ev sahipliği yapmıştır. Binyıllar boyunca farklı toplumların egemenliğinde kalmış olması, mimarisinde ve günlük yaşamda oluşturduğu çok renkli mirasın farklı izlerini göstermektedir.

Sebze, meyve, tahıl ve bitkisel ürünler arasında salçalık biber, domates, bakla, şeftali, golden ve Grannysmith elma, şaraplık üzüm, yulaf üretim oranlarının yüzdesiyle Türkiye genelinde üst sırada bulunmaktadır. İlçelerine göre dağılımına baktığımızda Ayvacık zeytin ve zeytinyağı, Bayramiç elma, Bozcaada bağcılık, Ezine hayvansal ürünler ve zeytin, Gelibolu su ürünleri, Gökçeada organik tarım, Lapseki şeftali ve kiraz, Yenice ise kırmızı biber üretiminde öne çıkmaktadır.

Türkiye toplam şeftali üretiminin % 16'sı, salçalık biber üretiminin % 16'sı, çeltik üretiminin % 11'i, kanola üretiminin % 8'i, zeytin üretiminin % 7,3'ü, domates üretiminin % 5,7'si, elma üretiminin % 4,5'i ve bakla üretiminin % 3'ü ilimizde gerçekleştirilmektedir.

İlimizde bağcılığa göz attığımız zaman 3500 yıllık bir geçmişin izleri karşımıza çıkmaktadır. Bozcaada Çavuşu, Gelibolu Çavuşu, Karasakız, Kınalı, Mandagözü, Ağustos Üzümlü gibi pek çok yöresel üzüm çeşitleri bulunmaktadır. Belli başlı bağcılık bölgelerimiz Kazdağı, Bozcaada, Gelibolu yarımadası, Lapseki yöresi ve Gökçeada'dır.

Zeytinyağı üretiminin hemen ardından kentin önemli sanayi ürünleri arasında yer alan inşaat demiri, seramik, karo fayans ve vitrifiye ürünleri, dondurulmuş ve kurutulmuş gıda, su ürünleri, süt ürünleri, un, yem, çimento, çinko ve kurşun gibi maden cevherleri ihraç edilen ürünler arasında başı çekmektedir.

Türkiye'nin Manevi Başkenti,
Şehitler Diyarı, Barışın Kenti

ÇANAKKALE

Arkeoloji Müzesi (Merkez)

Çanakkale’de Müzecilik faaliyetleri Atatürk’ün zamanında başlamıştır. 1936’da Zafer Meydanında tarihi mermer ve taş eserler toplanması ile başlanılmış, 1965 yılında ise yine aynı meydan da bulunan kilisenin ek binasında Müze Müdürlüğü kurulmuştur. 19. yy. sonlarında Çanakkale’nin birçok antik kentinde kazı yaparak bulduğu eserlerin çoğunu yurt dışına çıkaran, çok az bir bölümü Türkiye’de kalan Frank CALVERT’in koleksiyonunun bir bölümünün Çanakkale Müzesine devir edilmesi, Ayrıca Troia’da 1932-1938 yılları arasında üçüncü dönem kazılarını yapan Carl BLEGEN’in Troia eserlerinden bir kısmının Çanakkale’ye getirilmesiyle Müzenin koleksiyonu oluşmaya başlar.

1959 yılında Dardanos Tümülüs’ünde ortaya çıkarılan zengin buluntular Çanakkale tarihinin Troia’dan sonra en önemli keşiflerinden biri olur. Dardanos Tümülüs’ünde ve Bozcaada’ da, Tenedos antik kentinin nekropolünde ortaya çıkan önemli buluntular sonucu bu günkü müze binası planlanmıştır. Yeni müze 1984 yılında yapımı tamamlanarak hizmete açılır. Zafer Meydanındaki Müzenin eserleri de yeni müzeye taşınır.

Çanakkale Müzesinde; Çanakkale de bulunan antik kentlerden ve çevresinden gelen eserler kronolojik sıra gözetilerek sergilenmektedir. Müzede 12.747 arkeolojik eser, 15.237 sikke ve 2.714 adet etnoğrafik eser koruma altındadır.

Deniz Müzesi

Çanakkale Deniz Müzesi; Çanakkale il merkezinde 1915 Deniz ve Kara Savaşları’nın anlatımına yönelik bir bilgilendirme kompleksinin bulunmaması nedeniyle bu ihtiyacı karşılamaya yönelik çalışmalar sonucunda 18 Mart 1915 Deniz Zaferinin 67. yıl kutlama programı kapsamında kurulmuştur.

Çimenlik Kalesi’nde mevcut top koleksiyonuna ilave olarak, gönüllülerden oluşturulan bir ekip tarafından savaş alanlarında yüzey taraması yapılmış; komutanlık arşivleri ve envanterleri taranmış, özel kişi ve kuruluşlardan bağışlanan malzemelerin bir araya getirilmesiyle de bu koleksiyon zenginleştirilmiştir.

Çimenlik parkı içinde bulunan 1927 tarihli bina müze binasına dönüştürülmüş; 1954 tarihli binanın birinci katı boşaltılarak, Müze İdari Binası olarak düzenlenmiştir. 18 Mart 1915 Deniz Zaferi’nin kahramanı olan Nusrat Mayın Gemisi’nin İstanbul Tersane Komutanlığınca 1/1 ölçekli tıpkı yapımının park içinde özel olarak hazırlanan platformuna yerleştirilmesi ile müzenin mekansal yapılaşması tamamlanmıştır. Bu çalışmalar neticesinde 18 Mart 1982’de Çanakkale Boğaz Komutanlığı Müzesi ismi ile açılışı yapılmıştır.

Aynalı Çarşı

Tıflı Camii'ne Zafer Meydanı'ndan girip diğer kapıdan çıkıldığında Aynalı Çarşı'nın önüne ulaşılır. Ünlü Çanakkale türküsünden dolayı Çanakkale'ye gelenlerin ziyaret etmek istedikleri mekanların başında Aynalı Çarşı gelmektedir.

Günümüze erişebilmiş orijinal kapısı ve kitabesiyle dikkat çeken bu çarşının, türküde adı geçen Aynalı Çarşı olduğu düşünülmektedir. Ancak kitabesinde Aynalı Çarşı adı geçmemektedir. Çarşının kırmızı taştan yapılmış kapısı kemerli olup, kemerin kilit taşı, kabartma çiçek desenleriyle süslenmiştir. Kemerin üstünde yer alan kitabe çarşı hakkında bilgi veren en önemli belgedir. Os-

manlıca, İbranice ve Fransızca olmak üzere üç dildedir. Osmanlıca kitabe günümüz Türkçesiyle şöyle yazmaktadır:

“Adaletliliği ile tanınan Sultan Gazi ikinci Abdülhamid efendimiz hazretlerinin lütuf ve sahip çıkmalarıyla kendine bağlı musevi uyruğundan İlyo Halyo kullarının çabalarıyla yaptırılmış ve gönülde yer tutan çarşıdır. Yıl Hicri Muharrem 1307 (Kasım Aralık 1889)”.

Yakın zamana kadar harap durumda olan çarşının restorasyonu 2007 yılında tamamlanarak, Çanakkale'ye özgü hediye-lik eşya satan dükkanların yer aldığı, turistlerin ilgisini çeken önemli bir alışveriş merkezi olarak kente kazandırılmıştır.

Bayramiç Hadımoğlu Konağı

Bayramiç'teki Hadımoğlu Konağı 18. yüzyıla ait nadir Türk evlerinden biridir. Konağın kitabesinden anlaşıldığına göre 1795-96 tarihlerinde yapılmıştır. Kitabe sadece Maşallah 1211 yazısı vardır. Ne yapan, ne de yaptıran belirtilmiştir. Bu dönemde Bayramiç'te en önemli yönetici, Hadımoğlu sülalesinden Hadımzade Osman Bey'dir.

Camii Kebir Mahallesinde iki sokağın kesiştiği köşedeki konağın, kuzeybatıda iki katlı kemerli girişinden avlusuna girilmektedir. İki katlı konak bahçenin güneyindedir. Konağın her iki katı da aynı plandadır. Ortada bir salon ve salonun iki ucunda bulunan odalardan meydana gelmektedir. Üst örtüsü ahşap ve kiremit kaplıdır.

Yalı Camii

Kent müzesinin karşısında yer alan Yalı Camii kare planlı, kırma çatılıdır. Kuzey kapısının üzerindeki mevcut mermer onarım kitabesinden anlaşıldığına göre Tavi Ahmet Paşa tarafından yaptırılan ilk caminin yanması üzerine 1854 yılında Miralay Halil Bey'in gayretleriyle yenilenmiştir. Çok sayıda lahdin yer aldığı küçük bir haziresi de bulunmaktadır.

Biga Ulu cami

Manisa Sancak Beyi Şehzade Mehmed'in (Fatih Sultan Mehmed) Biga'da bir gece misafir kalıp, kasabanın camisi ve hamamı bulunmadığını öğrenince yapılmasını istediği, şimdiki Ulu Cami ile önceleri Belediye Hamamı denilen hamamın yapıldığı rivayet edilmektedir. Caminin ön tarafında, ince işçilikli mezar taşları ile ilgi çeken birçok mezar bulunmaktadır.

Adatepe Zeytinyağı Müzesi

Küçükkuyu'nun Çanakkale girişinde yer alan müze 2001 yılında eski bir sabunhane-den müzeye dönüştürülmüş güzel bir mekandır. Bahçesinde ise zeytinden üretilmiş pek çok ürün satılmaktadır. Müze haftanın yedi günü 08.30-18.30 saatleri arasında açık olup giriş ücretsizdir.

Mıhlı Çayı, Mıhlı Şelalesi ve Köprüsü

Ayvacık'a bağlı Küçükkuşu'dadır. Mıhlı Çayı'nın bulunduğu bölgede, su yolları ve taşları aynen muhafaza edilerek restore edilmiş eski bir değirmene Roma döneminden kalma kemerli bir köprü eşlik etmektedir. Değirmenin bir kaç km. ilerisinde bir gölet ve bu gölete akan harika Mıhlı Şelalesi bulunmaktadır.

Ayvacık Yeşilyurt Köyü

Ayvacık ilçesine 21 km uzaklıkta, Kazdağları'nın eteklerindedir. Yakındaki Nusratlı'dan çıkarılan taşlarla yapılmış evleri doğayla uyum içerisinde

Ayvacık Antik Liman

Assos henüz bozulmamış doğal çevresi, denizi, otel, pansiyon ve Kadirga Koyu'ndaki uzun ve temiz sahilleri ve köyü ile hemen her yaştaki ziyaretçinin isteklerine cevap verebilecek nadir bir ören yeridir.

ASSOS

Assos, Çanakkale'nin 87 km. güneyinde, Ayvacık ilçesi Behramkale Köyü sınırlarında bulunan antik bir liman kentidir. Aynı zamanda bir öğretim merkezi olarak bilinen Assos'ta, İlk çağ'ın ünlü filozofu Aristoteles bir felsefe okulu kurmuş zooloji, biyoloji ve botanik konularında da önemli araştırmalar yapmıştır.

Doğu ve Batı olmak üzere iki girişi olan antik kent, eski bir volkan konisi üzerine kurulmuş olup, güneye doğru uzanan teraslar üzerindeki yapı topluluklarından oluşur. Kentin etrafını çeviren 4 km.lik surların önemli bir bölümü bugün hala ayakta. Akropol'de yer alan Athena Tapınağı, Arkaik Çağ'da inşa edilmiş Anadolu'nun en eski Dor tapınaklarından biridir. Denize yönelik muhteşem manzarasının yanında bu tapınak, mimari anlamda hem Dor/ Yunan hem İon / Anadolu özelliklerini yansıtmaları bakımından Ege'nin iki yakasının kültürel bir sentezini oluşturur.

Akropoldeki bu tarihi kalıntılar arasında Athena Tapınağı, Edremit Körfezi'nin gün batımında büründüğü muhteşem manzaranın izlenebileceği en uygun mekandır. Buradan denize doğru inildikçe agora (çarşı), gymnasium (düşünsel ve bedensel eğitim merkezi) tiyatro, bouleuterion (kent meclisi binası) ve nekropol (antik mezarlık) sıralanmaktadır. Antik dönemde tragedya ve komedya gibi oyunların oynandığı 4000 seyirci kapasiteli tiyatronun büyük bölümü korunmuş durumdadır.

Akropolün hemen kuzey köşesinde Osmanlı Sultanı I.Murat'ın 14. yüzyılda yaptırdığı tek kubbeli cami bulunmaktadır. Behramkale köyü sınırlarındaki Osmanlı döneminden kalma köprü tümüyle ayakta olup halen kullanılmaktadır.

Zeus Altarı

Homeros, İlyada Destanında Tanrıların İda Dağında yaşadıklarından ve Troia (Truva) Savaşını buradan izleyip yönettiklerinden söz eder. Tanrılar Tanrısı Zeus'un da burada yaşadığı ve savaşı izleyip yönettiği yine bu destanda yer alır. Bölgede çalışma yapan araştırmacılar da bu yüksek, denize ve Edremit Körfezi'ne hakim bir tepe üzerine inşa edilen mekanın baş tanrı Zeus'a ait olduğunu düşünmektedirler.

Dede Tepe üzerinde bulunan Zeus Altarı olarak tanımlanan alan, kaya kütlelerinin işlenmesiyle oluşturulmuştur. Bu kaya kütlelerine kayaya oyuk basamaklardan oluşan merdiven ile çıkılmaktadır. Sunak nişleri, oturma platformları ve içi oyularak oluşturulan sarniç mekanı bulunmaktadır. Sunağın altında bulunan oda büyüklüğündeki, içinde su bulunan bu sarniçe Zeus Mağarası denmektedir. Antik sunağın hemen yanında Çanakkale Savaşları'na katılan Erdem Dede'nin yatırı bulunmaktadır. Bu haliyle Zeus Altarı ve çevresi günümüzde de kutsal alan olma özelliğini devam ettirmektedir.

Babakale Osmanlı Köyü

Bu yerleşim geçmişi ve barındırdığı mimari yapılarıyla ilgi çekmektedir. Burası aynı zamanda Asya Kıtası'nın da en batı ucudur. Babakale Kalesi, ülkenin en batı ucundaki Osmanlı kalesidir. Osmanlı Devleti'nin tarihinde inşa ettiği son kale olması bakımından da özel bir yere sahiptir.

Bu döneme ait Ulu Cami, çifte hamam ve çeşmeleriyle bezeli olan köy kalenin etrafında gelişmiştir. Günümüzde Babakale, nefis balıkları ve geçmişi 1700'lü yıllara dayanan el yapımı bıçaklarıyla, tarihi ve benzersiz doğasının kazandırdığı haklı ününe ün katmıştır.

KAZDAĞLARI

İda Kazdağı

Antik çağlarda "İda Dağı" olarak anılan Kazdağı, sık ormanları ve madenleriyle antik çağ insanının barınma ve ısınma gibi ihtiyaçlarını karşılamıştır. Kazdağı Milli Parkı'na girişler, doğal yaşamın güvenliğini sürdürebilmek için, izne tabidir. Homeros'un İliada destanıyla dünyada adını duyurmuş olan İda, eşsiz bir çeşitliliğe sahip bitki örtüsü, faunası ve kültür varlıkları ile bir dünya mirasıdır.

Kebrene, Neandreia, Gargara, Antandros, Skamandros, Skepsis İda Dağı eteklerinde kurulmuş olan antik kentlerdir. Homeros'un destanlarındaki görkemli tasvirlerden çok etkilenen bir çok seyyah İda dağı ziyaret etmiş ve dağa tırmanmıştır.

Mitolojiye göre Troia Savaşında hakemlik görevi üstlenen Gök Tanrı Zeus, savaşı İda Dağı'nın doruklarında tapınak ve sunağının da bulunduğu Gargaron zirvesinden izler.

Dünya'nın İlk Güzellik Yarışması

İda Dağı efsaneleri içerisinde en bilineni dünyanın ilk güzellik yarışmasına dair olanıdır. Yunanistan'daki Thetis'in düğün törenine davet edilmeyen kavga tanrıçası Eris'in masaya fırlattığı ve üzerinde "en güzeline" yazan altın elmayı paylaşamayan tanrıçalar Zeus'un hakemliğine başvururlar. Ancak Zeus, onları İda Dağı'ndaki çoban Paris'e yönlendirir. Çoban Paris'e Zeus'un buyruğunu ileten Hermes, altın elmayı ona verir. Bu sırada tanrıçalar Paris'e rüşvet teklif ederler. Athena akıl ve zeka, Hera güç vaat ederken, Afrodite dünyanın en güzel kadınının aşkını vaadederek Paris'i seçerek Troia'nın sonunu hazırladığının farkında bile değildir.

Troia Kralı Priamos'un oğlu Paris

Paris aslında Troia kralı Priamos'un oğludur. Annesi Hekabe ona hamileyken gördüğü bir rüyada, karnından çıkan ateşler Troia'yı yakmaktadır. Kahinler bunu doğacak çocuğun Troia'nın mahvına neden olacağı şeklinde yorumlarlar. Bunun üzerine doğan çocuk, bir saray görevlisine teslim edilir ve İda Dağı'nda yok edilmesi istenir. Görevli, bebeği, vahşi hayvanların parçalayacağı düşüncesiyle dağa bırakır. Bir çoban tarafından bulunan ve büyütülen Paris ise, aslında bir prens olduğundan habersiz yakışıklı bir delikanlı olur.

İda ile ilgili Afrodite-Ankhises ve Ganymedes gibi başka mitolojik efsaneler de vardır.

Sarıköz Efsanesinden etkilenen yöre halkı her yıl ağustos ayında Sarıkız'ı ve babasını anmak için Sarıkız Tepe ve Baba Tepeye çıkarlar.

Küçükçetmi Kaplıcaları (Afrodit Kaplıcası)

Efsaneye göre “cüzam hastalığına yakalanarak güzelliği kaybolan Afrodit, Tanrı Zeus tarafından yanından uzaklaştırılır. Afrodit şifa aramak için, İda Dağı’nda gezerken bir kurdun suyun çıktığı mağaraya girdiğini görür. Buradan çıkan şifalı sulara hergün yıkanan Afrodit cüzamdan kurtularak eski güzelliğine yeniden kavuşur.”

Ayazma

Bayramiç’e 23 kilometre uzaklıktaki Ayazma Kazdağı eteklerinde bulunan bir doğa harikasıdır. Mesire yeri olarak düzenlenmiş olan Ayazma’da küçük bir şelale her mevsim önündeki gölete su taşır. Her yıl Ağustos ayında mitolojik öykünün anısına Ayazma’da güzellik yarışması düzenlenir.

Bozcaada Kalesi

Bozcaada'ya feribotla ulaşırken tüm görkemiyle sizi karşılayan kalenin, Venedik, Ceneviz ve Bizanslılar döneminden beri kullanıldığı bilinmektedir. Ana kapısındaki tamir kitabesinden, kalenin, II. Mahmud döneminde 1816 yılında adeta yeniden yaptırıldığını anlamaktayız. Kalenin iç bölümünde Bozcaada ile ilgili tarihi ve etnografik eserlerin görülebileceği bir sergi mekanı bulunmaktadır.

Bozcaada Kimisis Teodoku Rum Ortodoks Kilisesi

Bozcaada'nın neredeyse her yerinden görülebilen bir çan kulesi bulunan, Rum Ortodoks Cemaatine ait Mer-yemana Kilisesi Rum mahallesinin tam ortasında yer almaktadır ve ibadete açıktır.

Bozcaada Ayazma

Bozcaada her ne kadar deniz ve kıyı turizmi ile ünlenmiş bir ada olmasa da sahip olduğu kıyılar, koylar ve plajlar oldukça önemlidir. Adanın en çok bilinen plajı Ayazma'dır. Uzun kumsalı ve masmavi denizi oldukça etkileyicidir. Ayazmanın yanı sıra Habbele Koyu, Mermer Burnu ve Akvaryum koyu da oldukça ünlüdür.

Bozcada Bağ Evleri

Şehir merkezinin dışında geniş bağların içinde yeralan bu taş yapılar, Bozcaadalıların yazın bağda çalışırken konakladıkları küçük ve basit yapılardır.

Aleksandria Troas Antik Kenti

M.Ö. 4. yüzyılın sonlarında tek gözlü Antigonos tarafından Antigoneia adıyla kurulmuştur. Kısa bir süre sonra M.Ö. 3. yüzyılın başlarında Makedon Lysimakhos tarafından Aleksandria Troas adıyla tekrar kurulmuştur. Şehir kurulurken, etrafında yeralan Gargara, Hamaksitos, Neandria, Kolonai, Larisa, Kebren ve Skepsis kentlerinin halkları buraya yerleştirilmiştir. Aleksandria Troas, kapsadığı şehir alanıyla Anadolu'nun en büyük kentlerinden biridir. Alexandria Troas'ın simgesi olan Herodes Attikus Hamamının cephesi yaklaşık 100 m. olup, Anadolu'da bugüne değin bilinen en büyük hamam yapısıdır.

Ezine Kestanbol Kaplıcası

Geçmişten bugüne insanlığa şifa dağıtan Kestanbol Kaplıcasının suyu 73 derece olup, suyunun içerisinde kalsiyum ve demir bulunmaktadır. Kestanbol yöresi, Jeolojik yapısı nedeniyle suyunda, havasında ve toprağında da yeterli düzeyde radyoaktivite içermektedir. Ezine ilçesine 18 kilometre uzaklıkta olan Kestanbol Kaplıcasında konaklama ve yiyecek içecek tesisleri bulunmaktadır.

Gelibolu Mevlevihanesi

17. yüzyılda kurulan mevlvihane çeşitli dönemlerde onarımlar görmüş, 1899-1900 yıllarında Sultan II. Abdülhamid Dönemi'nde yeniden inşa edilmiştir. 1920'de Yunan işgalinde cephanelik olarak kullanılmış ve tahrip olmuştur. Restorasyonu tamamlandıktan sonraki son görünümüyle eklektik bir üslubu yansıtır. Plan bakımından Galata Mevlevihane'sine benzemektedir. Günümüzde hem en geniş araziye hem de en büyük Sema-hane'ye sahip olan dünyanın en büyük Mevlevihane'si olarak mevlvi törenlerine evsahipliği yapmaktadır.

Gelibolu Türbeleri

Gelibolu, bünyesinde barındırdığı çok sayıda türbe sebebiyle Türbeler Şehri ünvanını hak etmektedir. Bu türbelerin bir kısmının denizcilere ait olması da ayrıca dikkate değerdir. Bazı türbeler anıtsal birer yapı iken, bazıları daha sadedir. Bu türbelerin en bilinenleri: Bolayır Gazi Süleyman Paşa Türbesi, Hal-lac-ı Mansur Türbesi, Kaptan-ı Derya Saruca Paşa (?-1454) Anıt Mezarı, Sinan Paşa Türbesi, Kalender Baba (?-1384) Türbesi, Bayraklı Baba (?-1410) Anıt Mezarı, Çilehane, Ece Bey Türbesi ve Karainebeyli Köyü, Kalafat Mehmet Paşa (?-1793) Mezarı, Kaptan-ı Derya Emir Ali Baba Anıt Mezarı, Kaptan-ı Derya Hüsamettin Paşa Mezarı, Kaptan-ı Derya Güzel-ce Kasım Paşa Mezarı, Hüseyin Becce Gazi Mezarı, Alaettin Kalfa Türbesi, Hocahamza Türbesi, Fransız Mezarlığı, Namık Kemal'in Mezarı'dır.

Gökçeada

Gökçeada'nın sert kayalıkları ve denizin binyıllardır süren aşındırması sonucunda oluşmuş büyük ve küçük bir çok koyu bulunmaktadır. Bunların en ünlüsü Yıldızkoy Türkiye'nin ilk Sualtı Milli Parkı'dır. Laz koyu, Gizli Liman, Yuvalı koyu görülmesi gereken yerlerdir.

Aydıncık Sahili Rüzgar Sörfü ve Kite Sörf yapanların en gözde yerlerinden biridir. Neredeyse yılın her mevsiminde özellikle balkanlardan gelen turistleri sörf yaparken görebileceğiniz Aydıncık sahili yaklaşık 2 km uzunluğunda ve temiz kum tabakasıyla örtülüdür. Kamp yapma ve çadır kurma olanağı bulunmaktadır.

Kaşkaval Burnu (Peynir Kayalıkları) Üst üste sıralanmış peyniri kalıplarını andıran ilginç kaya oluşumları nedeniyle bu adla anılmaktadır.

Doğa sporları severler için adada bulunmaz fırsatlardan birisi de Dereköy yakınlarındaki Marmaros Şelalesi'dir. Bir adada rastlanılabilecek ender güzellikte doğa harikalarından birisidir ve dünyanın en zengin tatlı su kaynaklarına sahiptir.

Tuzgölü, Gökçeada'nın güneyindeki Aydıncık sahilinde yer almaktadır. Değişik minarellerden oluşan Tuz Gölü'nün koyu renkli çamurunun romatizma, kireçlenme, sedef vb. rahatsızlıklara iyi geldiği söylenmektedir.

Gökçeada Rum Köyleri

Dereköy, Kale Köy, Tepeköy, Zeytinli, Eski Bademli olmak üzere adada 5 Rum köyü vardır. Kentsel sit alanı olan bu köylerin mimari dokusu koruma altındadır.

Lapseki

Marmara Denizi'nin Çanakkale Boğazı ile birleştiği noktada, Anadolu yakasında yer almaktadır. Erken dönemlerde "Pityusa", sonraları "Lampsakos" olarak adlandırılmıştır. Roma Dönemi'nin önemli şehirlerinden biri olarak karşımıza çıkar. Şimdiki Lapseki kentinin altında zaman içinde lahitler ve kitabeler bulunmuştur. M.Ö.V.yüzyılda Lampsakos'da yetişen tarihçi Kharon, doğa bilimci Anaksagoras, Metrodoros ve Anaksimenes gibi önemli isimler Lampsakos'u dönemin ünlü bilim ve felsefe merkezlerinden birisi yapmıştır.

Lapseki ve Çardak iskeleleri, İstanbul'un fethine kadar, Osmanlı kuvvetlerinin Rumeli yakasına geçiş güzergahı olarak kullanılmıştır.

Lapseki bölgesinde yaşamış olan antik çağ filozofları için yapılan Lapseki Bilim Anıtı, yine antik dönemde Lapseki'de basılan paraların arkasındaki Pegasus (Kanatlı At) heykeli ve limandaki denizin içinde dikilen Denizkızı Heykeli modern zamanların anıtları olarak geçmişi geleceğe bağlamaktadır.

KAZDAĞLARI

Yenice Ormanları

Çanakkale'nin Yenice ilçesi özellikle sahip olduğu ormanlar ile turizm açısından çok değerli kaynaklara sahiptir. Endemik Kazdağı Göknar'ı (*Abies egui-trojani*) ve nadir bulunan türler bakımından da dikkat çekicidir. Kazdağı Göknarı adını Troia Antik kentinden almakta ve bu türe sadece Kazdağları'nda rastlanmaktadır.

Yenice, trekking, termal turizm, doğa sporları, kuş gözlemciliği gibi alternatif ve ekoturizm olanakları bakımından bir cazibe merkezidir. Yenice'nin sahip olduğu 13 gölet muhteşem bir doğal görüntü sunmaktadır. Köylerinin tamamı, ziyaretçilerine yürüyüş yapmak, fotoğraf çekmek ve doğal yiyeceklere ulaşma olanağı sunmaktadır.

İssiz Cuma Camii

Seyvan köyü sınırlarındaki İssiz Cuma camii yörenin en erken tarihli camisidir. Adı gibi ıssız bir yerde konumlanmıştır. Çevresinde caminin dışında hiçbir mimari yapı yoktur.

Çanakkale Saat Kulesi

